

HET FENOMEEN DALRYMPLE

RAF DEBAENE

*Liever dan gepamperd te worden, willen én kunnen mensen hun bestaan wel
degelijk in eigen handen nemen. Voor wie daaraan wil ontsnappen geldt
'eigen schuld, dikke bult'.*

{ Populair conservatisme }

SUCCESRIJK OVER ELLENDE

'De eerste taak van de intellectueel in België is niet om het voor de hand liggende uit te spreken, maar om het net te omzeilen.' 'Het overgrote deel van de lummels op straat waren van Marokkaanse origine, getooid in het internationale uniform van de hedendaagse achterbuurt.' Aan het woord is een zekere Theodore Dalrymple. De Standaard liet hem in 2005 en 2006 drie opiniestukken schrijven over druggebruik, de rellen in de Parijse banlieues en over de plaats van de vrouw in de Belgische samenleving. Auteurs van dergelijke citaten zouden al snel als populisten versleten worden. Zeker in zogenaamde kwaliteitskranten zouden ze niet al te ernstig genomen worden. Niet zo met Engelse conservatieve auteur Theodore Dalrymple. Zo vonden de Antwerpse Lessiushogeschool en het Leuvens Overlegcentrum voor Ethiek de auteur belangrijk genoeg om er op 3 en 4 mei een studietweedaagse aan te wijden. En op 20 mei was hij uitgebreid te gast in een programma op de Vlaamse radiozender Klara.

Dat succes mag verwondering wekken want de auteur onderneemt geen enkele poging om op een wetenschappelijke manier met zijn onderwerp om te gaan. Ook zijn kennis van sociaal-wetenschappelijke literatuur, politiek of filosofie zijn al bij al beperkt. Logisch dus dat ook zijn boeken niet uitblinken in overtuigende argumentaties en redeneringen. Het zijn verzamelingen van korte beschouwende stukken waarin telkens één of andere deerniswekkende toestand of schokkende gebeurtenis beschreven wordt. Dat biedt aan de auteur de gelegenheid om

zijn ongezouten mening te geven over wat er allemaal mis loopt in de samenleving in het algemeen en in de sociale sector in het bijzonder. Daarbij neemt hij geen blad voor de mond: zowel inhoud als toon zijn provocatief. Hoe komt het dat dergelijke teksten zoveel aandacht krijgen en ook bijval genieten in kringen van sociaal werkers?

DE VERZORGINGSSTAAT MAAKT ZIEK

Theodore Dalrymple stelt zich uitdrukkelijk zeer bescheiden op: 'ik ben geen filosoof, theoloog, socioloog, literatuurwetenschapper, ik ben slechts dokter...' (Dalrymple, 2007). Maar die bescheidenheid weerhoudt hem er niet van om zijn gal te spuwen over complexe maatschappelijke problemen. Hij stelt een analyse voor van de actuele culturele en sociaal-politieke toestand. In één adem voegt hij daar een oplossing aan toe: responsabilisering van de sociaal achtergestelde. Want de verzorgingsstaat helpt de zogenaamde 'onderklasse' niet maar houdt ze gevangen in haar afhankelijkheid. Sociaal werkers geloven massaal en blind in een sociaal determinisme dat door linkse sociaal wetenschappers en politici wordt beleden. Daardoor beschouwen zij hun cliënten als slachtoffers van het systeem.

Ook cliënten beginnen op die manier over hun afwijkend gedrag te praten. Zo heeft Dalrymple het over een moordenaar die zijn misdaad omschrijft als 'iets dat hem overkwam, waarbij hij eigenlijk een passief, willoos slachtoffer was. Het mes ging erin...' (Dalrymple, 2004, 28). Cliënten ontlopen dan hun verantwoordelijkheid en nestelen zich verder in de bijstand. Dalrymple ontmoet enkel sociaal werkers die de verhalen van hun cliënten zonder meer als waar aannemen en hen op hun wenken bedienen. Het laatste wat die 'pamperende' sociaal werkers doen, is hun cliënten stimuleren om zelf hun bestaan in handen te nemen. En als hulpverleners dan toch al eens ingaan tegen de heilige wil van de cliënt, is het om slechte oplossingen te forceren. Zo vertelt Dalrymple het verhaal van een alleenstaande moeder die een geneeskundige behandeling moet ondergaan. Zij wordt door de sociale dienst gedwongen om haar kind gedurende die tijd bij de gewelddadige vader onder te brengen. Het kind wordt vermoord door de vader en zijn nieuwe vriendin (Dalrymple, 2004, 187-188). Of voor wie het nog niet goed begrepen heeft: de sociale sector is echt niet goed bezig.

HOGER - LAGER

Toch zijn de sociaal werkers en de verzorgingsstaat volgens Dalrymple niet de enige verantwoordelijken voor deze poel van ellende waartegen hij -naar eigen zeggen- als enige witte ridder ten strijde trekt (Dalrymple, 2006). 'Het klimaat van moreel, cultureel en intellectueel relativisme -dat aanvankelijk niet meer was dan een modieus speeltje voor intellectuelen- is met succes doorgegeven aan diegenen die het minst in staat zijn weerstand te bieden aan de verwoestende gevolgen ervan in de praktijk' (Dalrymple, 2004, 19) 'En neemt het asociale gedrag niet toe naarmate intellectuelen er meer excuses voor vinden?' verzucht hij een eind verder (2004, 135). Geheel ten onrechte reduceert het cultureel relativisme al het menselijke tot de cultuur. Dat zo alles op een voet van gelijkwaardigheid wordt gezet is volgens Dalrymple dé oorzaak van alle ellende. Door dat allemaal te slikken, pleegt de culturele 'elite' verraad (Dalrymple, 2007). Vanuit een verkeerd begrepen democratisch ideaal durft zij niet meer te stellen dat bijvoorbeeld de standaardtaal voorrang moet krijgen op het dialect, dat Dostojevski meer te zeggen heeft dan pornoliteratuur,...

Kortom, de intellectuelen en beter opgeleiden verkondigen de boodschap dat er geen verschil kan worden gemaakt tussen bijvoorbeeld de verschillende kunstuitingen. Dat heeft desastreuze gevolgen. Hun politieke correctheid dwingt hen zaken te verkondigen die ze zelf niet menen. Uiteraard blijven zij zich interesseren voor de hogere cultuur maar door openlijk de boodschap van gelijkwaardigheid te verkondigen, dragen ze enkel bij tot de verspreiding van lagere vormen van cultuur. Ze ontnemen de lagere klassen de mogelijkheid tot het hoger niveau door te dringen, waardoor die ook sociaal-economisch op de onderste sport van de sociale ladder zullen blijven.

EIGEN SCHULD, DIKKE BULT

De lectuur van Dalrymple is weinig opwekkend, stoot zelfs tegen de borst. Als het zijn bedoeling is te provoceren, dan slaagt hij daar zeker in. Linkse politici, sociaal werkers en wetenschappers bevorderen in zijn ogen alleen maar sociale ellende. Dat doen ze ofwel uit domheid, ofwel uit lafheid, ofwel om hun eigen bevoorrechte posities in stand te houden. De oplossing voor de sociale problemen zou nochtans eenvoudig zijn: mensen moeten enkel op hun verantwoordelijkheid gewezen worden en erop afgerekend worden. Dalrymple toont vanuit de eigen praktijkervaringen aan dat mensen dat ook makkelijk aanvaarden en dat de gevolgen van dergelijke ingreep ook gunstig zijn. De samenleving moet dus zuinig omspringen

met sociale voorzieningen en enkel hulp verlenen waar die broodnodig is. Liever dan gepamperd te worden, willen én kunnen mensen hun bestaan wel degelijk in eigen handen nemen. Voor wie daaraan wil ontsnappen geldt 'eigen schuld, dikke bult'. Enkel een repressief antwoord kan deze groep nog op het juiste spoor zetten. Die responsabilisering is niet de verdere ondergang maar juist de ultieme redding van de 'onderklasse'. Alleen zo kan ontsnapt worden aan een sociaal determinisme dat een 'onderklasse' heeft voortgebracht die in haar bestaan wordt bevestigd.

Op basis van deze overwegingen en uitlatingen, krijgt Dalrymple het etiket 'conservatief' opgeplakt. Zelf draagt hij dat label overigens met plezier als een geuzennaam. Graag laat hij verkondigen dat Engelse uitgeverijen zijn werk niet willen publiceren wegens te politiek incorrect. Dat in de Verenigde Staten de drukpersen voor zijn boek wel druk draaien, bevestigt volgens hem nog maar eens de kortzichtigheid van de Britse intellectuele klasse. Zo zet Dalrymple het eigen grote gelijk nog wat dikker in de verf. De geuzennaam 'conservatief' draagt hij overigens terecht. Want het inzetten op de individuele verantwoordelijkheid, het pleidooi voor de harde aanpak, het probleemloze inzetten op een 'elite', het gesneer op 'progressief' en 'links' en de voortdurende aanvallen op de verzorgingsstaat kunnen moeilijk anders begrepen worden. Of hij ook hardvochtig is, is een andere vraag. Die vraag is moeilijk te beantwoorden en in feite ook minder relevant. Uit zijn gevalsbesprekingen blijkt alvast mededogen. Hij wil de situatie van zijn cliënten verbeteren en hen helpen om uit het moeras te geraken. Hij beweert in zijn praktijk enkele mensenlevens gered te hebben. De ellende die hij beschrijft, raakt hem zozeer dat hij er wel schuldigen moet voor vinden waarop hij zijn woede kan ontladen. Merkwaardig genoeg legt hij de oorzaak van die ellende niet bij zijn cliënten zelf, maar bij de intellectuelen die verantwoordelijk zijn voor een ideologie die de 'onderklasse' in haar ellende gevangen houdt. En zo haalt Dalrymple opnieuw het determinisme binnen dat hij zelf wil bestrijden.

WEINIG BLIJFT OVEREIND

Hoezeer Dalrymple ook een pleidooi mag houden voor elitaire culturele waarden en tegen populaire cultuur, zijn boeken getuigen niet van veel consequentie op dat vlak. Hij pleit wel voor elitaire cultuur, maar doet dat niet op een intellectueel aanvaardbare manier. Zo wees de Leuvense prof economie Erik Schokkaert er onder meer op dat het lastig is om het oneens te zijn met Dalrymple omdat hij nauwelijks argumentatie geeft (Schokkaert, 2007). In elk geval is het intellectueel niveau van

zijn teksten bedroevend laag. Zijn teksten bestaan uit anekdotes uit zijn praktijk waaraan zonder al te veel argumentatie zeer algemene uitspraken verbonden worden. Daarbij schuwt hij de tactiek niet tegenstanders ten tonele te voeren die zeer extreme standpunten innemen. Nogal wiesdes dat hun stellingen zonder al te veel moeite naar de prullenmand verwezen kunnen worden. Daardoor blijven zijn uitspraken als de enig mogelijke over. Langs die bedenkelijke weg voert hij een kruistocht tegen het sociaal determinisme. Zo worden linkse intellectuelen en wetenschappers met een groot gemak en vanzelfsprekendheid neergesabeld. Wie bijvoorbeeld armoede beschouwt als de oorzaak van criminaliteit moet wel zeer dom en/of blind zijn. Want toch niet alle armen belanden in de misdaad? Exit sociaal determinisme. Een mens beschikt altijd over een vrije keuze en is dus verantwoordelijk voor zijn sociale situatie. De overtuigingskracht van Dalrymple zit dus niet zozeer in haar analytisch en nuancerend vermogen maar veeleer in de provocerende tot zelfs populistische manier van zeggen en het impliciete beroep op onze morele verontwaardiging.

Dit wil niet zeggen dat de retoriek van Dalrymple straal genegeerd moet worden. Zijn beschrijving van de 'onderklasse' werkt ontzuiverend voor een al te idealistische invulling van sociale problemen. De benadering van de cliënt als willoos en hulpeloos slachtoffer is inderdaad weinig productief en zelfs contraproductief. Ook zijn kritische kijk op cultuurrelativisme stemt tot nadenken. In dat relativisme zijn alle cultuuruitingen evenwaardig omdat alles een kwestie is van subjectieve smaak. Dagelijkse feiten en incidenten in bijvoorbeeld onderwijs en opvoeding bevestigen dat een dergelijk cultureel relativisme voor moeilijkheden kan zorgen. Het kan dus bedreigend zijn en zelfs antidemocratiserende effecten hebben. Maar laten we ons vooral niet verleiden om in het spoor van Dalrymple de nodige zin voor kritiek en nuance overboord te gooien. Want welke hulpverlener of zorgverstreker kijkt vandaag nog naar zijn cliënt als een louter willoos en hulpeloos slachtoffer? Mei '68 ligt toch al een hele poos achter ons? Dalrymple schiet zijn pijlen af op iets dat vandaag in de praktijk niet meer bestaat. Bovendien is ook de visie van Dalrymple zelf naïef idealistisch. Hij is dus in hetzelfde bedje ziek als degenen die hij bestrijdt. Zijn nadruk op morele verantwoordelijkheid en daarmee gepaard zijn beschrijving van de mens als autonoom subject is al te simpel. Voor zijn kritiek op het cultureel relativisme geldt zowat hetzelfde. Elementen daarvan zijn wel herkenbaar, maar de plaats daarvan in de sociaal-economische werkelijkheid wordt door Dalrymple ook weer al te naïef idealistisch gekaderd.

EEN LEGE DOOS

Meer algemeen steunt Dalrymples werk vooral op verontwaardiging over het bestaan van uitzichtloze menselijke ellende aan de ene kant (de 'onderklasse') en een frivool lichtzinnig relativisme aan de andere kant van de samenleving. Die verontwaardiging is begrijpelijk, maar is nog nooit een goede gids van genuanceerde analyses gebleken. Eigenlijk doet Dalrymple niets anders dan zijn verontwaardiging in allerlei toonaarden uitroepen, telkens verwijzend naar nieuwe anekdotes. Ernstige en overtuigende analyses blijven achterwege. Het gevolg is dat hij zijn inspanningen alleen maar kan beschouwen als roepen in de woestijn ('De politiek correcte uitgeverijen in het Verenigd Koninkrijk willen mij niet uitgeven!'). Hij klaagt het moreel verval aan en predikt als enig antwoord een morele herbewapening.

Door die mengelmoes van anekdotes, morele overwegingen en algemene beschouwingen, is het -zoals al gezegd- moeilijk om met Dalrymples werk in discussie te gaan. Bovendien vergeet hij in zijn retoriek de gehanteerde begrippen duidelijk in te vullen. Getuige daarvan bijvoorbeeld het concept 'sociaal determinisme' dat bijzonder gebrekkig en simplistisch ingevuld wordt. Zonder verdere nuance wordt dat gelijkgeschakeld aan het determinisme in de fysica. Het is zeer de vraag welke rechtgeaarde socioloog of zelfs door Dalrymple verfoeide marxist zich daarin zou herkennen. In elk geval: Dalrymple gelooft zelf in een bepaalde vorm van sociale beïnvloeding, anders zou hij geen oorzaken voor het door hem aan de kaak gestelde fenomeen kunnen zien. Evenmin zou hij kunnen geloven dat een bepaalde aanpak effect zou kunnen sorteren. Ook het begrip 'keuzevrijheid' wordt niet uitgeklaard. Gaat het om het feit dat menselijk gedrag nooit af te leiden valt uit de uiterlijke omstandigheden omdat iedereen er anders op reageert? Of gaat het om de overtuiging dat wij ons handelen laten leiden door onze interpretatie van omstandigheden en van de werkelijkheid? Of gaat het om de opvatting dat we ook die overtuigingen zonder meer kiezen (wat zou betekenen dat we eigenlijk nooit van iets overtuigd zijn)? Dergelijke nuances zijn nochtans cruciaal. Want het sleutelbegrip 'verantwoordelijkheid' krijgt een heel andere betekenis naargelang je het vrijheidsbegrip anders invult. Dat heeft op zijn beurt dan weer sociaal-politieke consequenties. Omdat Dalrymple die begrippen niet uitklaart, is hij natuurlijk moeilijk grijpbaar. Het laat hem toe - wellicht onopzettelijk - te switchen van de ene betekenis naar de andere. Dalrymple: niet alleen een bijtende, maar ook gladde paling.

EEN DUISTERE ELITE

Ook het begrip 'elite' stelt hij wat makkelijk tegenover de 'onderklasse'. Wie of wat die 'elite' precies is en waardoor ze elitair is, blijft duister. Misschien gebruikt hij de term om te provoceren en te koketteren met zijn conservatisme, maar helder is het in elk geval niet. Is het zo evident dat wie beslagen is in cultuur met grote 'C' ook moreel en sociaal hoogstaand leeft? Waarin bestaat het elitaire van die 'elite' als die zo dom, zo laf of zo berekenend is dat ze de 'onderklasse' door loze relativistische praatjes verder in het moeras duwt? En komt het ook niet voor dat mensen zonder 'Cultuur' sociaal-economisch toch bijzonder succesvol zijn en omgekeerd?

Dalrymple suggereert minstens dat er een bepaalde elitaire groep van mensen zou zijn met een betere smaak, maatschappelijk beter gesitueerd, beter gestuurd, met een hoger moreel gehalte. Die groep moet haar verantwoordelijkheid opnemen voor een 'onderklasse'. Daarmee vervalt hij in een premoderne opvatting van de samenleving die aristocratisch was gestructureerd. Vermits aan die aristocratie alle vormen van uitmuntendheid werd toegekend, had zij het terecht voor het zeggen. Hoewel Dalrymple waarschijnlijk niet teruggeflitst wil worden naar die periode voor de Franse Revolutie, toont het wel aan dat hij geen modern antwoord kan geven op een moderne problematiek.

HET EENZAME INDIVIDU

En dat is natuurlijk ook begrijpelijk: zijn hardnekkige afwijzing van elke sociaal-economische beschouwing maakt hem blind voor het feit dat sociale problemen wel degelijk sociaal van aard zijn. Ze zijn nooit zonder meer het gevolg van bewuste keuzes van autonome individuen. Door herkenbare feiten of ervaren ellende in dat extreme kader te plaatsen, vervalt Dalrymple in simplismen. Want het is waar dat de moderne tijd het individu tot fundament van de politieke ordening van de samenleving heeft gemaakt. Het klopt dat op die manier de traditionele hiërarchische gemeenschapsbanden langzaam werden uitgehold. En het is ook waar dat dat individualisme het relativisme mogelijk heeft gemaakt. De kritiek op de traditionele orde hield immers ook een kritiek in op de traditionele waardekeaders en -hiërarchie. Daardoor werd meteen duidelijk dat waarden geen absolute, van de menselijke geschiedenis en omstandigheden onafhankelijke grond hadden. Een positief gevolg is dat in onze samenleving meer ruimte kwam voor verschillende levensstijlen. Dat dit naast positieve ook problematische gevolgen heeft is evenzeer waar.

Dalrymple is echter niet in staat deze hedendaagse problematiek als een moderne problematiek te lezen. Hij blijft uitgaan van de visie op het subject als klaardenkend bewust wezen dat in volle bewustzijn rationele keuzes maakt en daar morele verantwoordelijkheid voor draagt. Het subject moet alleen maar op die plicht en verantwoordelijkheid gewezen worden. Hij vergeet daarbij dat elk individu eerst en vooral in een reeds bestaande maatschappelijke orde, cultuur en milieu wordt geboren en daar onherroepelijk de sporen van draagt. Daardoor ziet hij met name niet dat het verguisde relativisme ten nauwste verbonden is met de economische opvatting over waarden waarin alles inderdaad evenwaardig is omdat het via de universele gelijkschakelaar geld uitwisselbaar is. Puur economisch zijn er immers geen kwaliteitsverschillen, alleen prijsverschillen. Bovendien: economische groei vraagt ook groeiende consumptie en dat werkt op zijn beurt weer de idee in de hand dat alles slechts zeer tijdelijk, een kortstondige genieting is. Het zuiver economisch denken werkt dus het relativisme in de hand. Maar tegelijkertijd vereist die economie hardwerkende, zich voortdurend bijscholende subjecten, die hun verantwoordelijkheid opnemen om de crisissen het hoofd te bieden en de groei verder te bevorderen. 'De mogelijkheden voor vorming en vervolmaking en talentontwikkeling van werknemers moeten permanent aanwezig zijn. Ze moeten vanzelfsprekend zijn. Zorg dat werknemers 'bij zijn', zorg dat ze permanent zo competent zijn dat ze zo nodig meteen elders aan de slag kunnen.' (Tegenbos 2007) In deze commentaar is de sterke, morele, autonome, verantwoordelijke werknemer tegelijkertijd zeer relativistisch: hij heeft geen enkel bezwaar om van de ene dag op de andere elders iets totaal anders te doen. In de economische opvatting is Dalrymples droom van het autonome subject dat de gevolgen draagt van zijn keuzes dus pas echt gerealiseerd: wat is de fictie van de homo economicus anders dan de fictie van de bewuste rationeel kiezende mens? Maar tegelijkertijd eist die economie een relativistische ethiek. Hier toont zich het krachteloze van Dalrymples aanklacht: zijn individualiserende en moraliserende aanpak sluit de ogen voor de problematiek die ze zelf in zich draagt.

ERVARING LEIDT TOT SUCCES

Blijft de vraag hoe zo'n zwak werk toch op zoveel belangstelling kan rekenen. Weet hij meesterlijk in te spelen op de huidige 'tijdsgeest'? Dalrymple lanceert inderdaad een gevaarlijk discours dat aansluiting vindt bij de kritieken op de verzorgingsstaat en het discours over het gebrek aan respect voor hardwerkende Vlamingen. Hij

spreekt aan door zijn concreetheid en zijn gezagsargumenten op basis van eigen ervaring. En die is voor velen onverdacht en onaantastbaar. Afrekenen met het werk van Dalrymple omdat hij zich vanuit een harteloos onbegrip uitlaat over sociaal zwakkeren is echter onvoldoende. Als er een kern van waarheid zit in zijn werk, is het immers wel dat een professioneel sociaal werk niet alleen kan opgebouwd worden vanuit goede bedoelingen en een idealiserende visie op de mens.

Misschien moeten wij het succes van Dalrymple zoeken in een euvel dat hij zelf aankaart. We leven in een cultuur van relativisme en anti-intellectualisme waarin eigen ervaring, spontaneïteit en aanvoelen hoog aangeschreven staan. De culturele achtergrond van deze fenomenen is het hedendaagse postmoderne klimaat. De grote ideologieën met een omvattende interpretatie van de sociale en politieke werkelijkheid die een richting konden geven aan sociaal engagement overtuigen niet langer. In het licht van de ervaringen van de twintigste eeuw is er weinig reden om dat te betreuren. Een pleidooi voor ideologische restauratie is dan ook uit den boze. Het lijkt er echter op dat de ontgoocheling over de grote ideologieën meteen ook het vertrouwen in de menselijke redelijkheid heeft aangetast. Het wantrouwen in politieke of collectieve maatschappelijke projecten leidt tot overspannen verwachtingen in de morele ingesteldheid van het individu. Diepgaande analyses zijn niet meer in, kennis is verdacht in het onderwijs, ook in het Sociaal Hoger Onderwijs. Er wordt volop ingezet op abstracte vaardigheden (niets leren, maar leren leren, sociale vaardigheden, communicatievaardigheden, ...) en ervaringsgericht onderwijs. De illusie leeft dat studenten zelf inzichten zullen putten uit hun ervaringen en dat hun moreel idealisme daarbij als kompas zal dienen.

OPLEIDING UITGEDAAGD

Dalrymple geldt als symptoom van zo'n aanpak. Zijn teksten zijn geen wetenschappelijke analyses, maar wel onmiddellijke reacties op de sociale werkelijkheid zoals hij die ervaart. De kritieken op zijn werk illustreren het belang van een degelijke theoretische en wetenschappelijke onderbouw, onder andere in de opleidingen sociaal werk. Omdat hij niet beschikt over elementaire sociaal-wetenschappelijke, sociaal-filosofische en politieke inzichten gaat hij de sociale werkelijkheid te lijf met de denkbelden van de gemiddelde burger, die in het leven geslaagd is en dat uitsluitend aan zijn eigen verdienste toeschrijft. Het heeft weinig zin de geslaagde burger zijn spontane zelfverstaan of ideologie te verwijten, maar dat wil

nog niet zeggen dat die ook kan dienen als wetenschappelijke onderbouw van professioneel sociaal werk.

Ongetwijfeld heeft het sociaal werk nood aan engagement, aan morele gedrevenheid, misschien zelfs aan idealisme. Maar daarnaast is er evenzeer nood aan een nuchtere analyse van de sociale werkelijkheid die de sociaal werker zowel wetenschappelijk, filosofisch als politiek leert denken. Die nuchtere analyse is in de eerste plaats onontbeerlijk voor een onderbouwde en systematische aanpak van de sociale problematiek. Daarnaast kan ze door haar realisme ook behoeden voor de ontgoocheling. Want een alleen maar ethisch gemotiveerd idealisme zal al snel haar zwakke plekken tonen. Getuige daarvan Theodore Dalrymple.

Raf Debaene is lector filosofie aan de Gentse Arteveldehogeschool (opleiding sociaal werk) en bereikbaar via raf.debaene@skynet.be

Verwijzingen

Dalrymple, T., (2004), Leven aan de onderkant: het systeem dat de 'onderklasse' instandhoudt.

Dalrymple, T., (2006), Drugs : de mythes en de leugens.

Dalrymple, T., (2007), Betrayed by the Elite?, Louis Meerts Lezing 2007, Lessius Hogeschool Antwerpen, 3 mei 2007.

Schokkaert, E., (2007), Repliek, Louis Meerts Lezing 2007, Lessius Hogeschool Antwerpen, 3 mei 2007.

Tegenbos, G., Ontslagvaccin ontwikkelen, De Standaard, 21.06.2007.